

Obama om Gaza. Kina och EU. USA från fruktan till hopp.

Inlägg på www.utrikesbloggen.se under januari 2009

Kriget både i Israels och Hamas intresse

12 januari 2009

Kriget i Gaza är naturligtvis framför allt en mänsklig katastrof på platsen. Men där finns också ett tema om amerikansk politik, bilden av Amerika och den tillträdande presidentens löften om "change".

Det ställs nu många frågor om Barack Obamas tystnad inför kriget.

Kanske vet han inte vad han ska säga. Kanske är han uppriktig i sitt mantra att det bara finns en president åt gången – åtminstone i utrikespolitiken. Mer sannolikt är han tyst – med den förlust i respekt och uppskattning som han därmed måste ta – för att han inte redan nu, innan han har tillträtt, vill låta sig ytterligare provoceras av två parter som faktiskt har ett gemensamt. De vill inte se någon "change" i USA.

Israel oroar sig för att den nye amerikanske presidenten ska upphöra med det närmast reservationslösa amerikanska stödet till Israel och sätta regeringen i Jerusalem under helt ny, hård press för att få slut på ockupationen och så tvinga fram en förhandlingsuppgörelse.

De kompromisslösa ledarna i Hamas och dess bundsförvanter i Libanon och Iran tillhör den hårda kärna kritiker av den nuvarande världsordningen som inte vill eller kan tro på att det imperialistiska USA låter sig förändras. Obama med sina löften och sin väldiga personliga popularitet bland folk överallt i världen är därmed en mycket farligare amerikansk ledare än sin militärt maktpolitiska företrädare.

Därför ligger ett krig just när Barack Obama ska tillträda i både Israels och Hamas intresse. Båda parter vill provocera och binda Barack Obama till det bestående.

Alla vet att Obama i grunden är bunden till Israel och dess försvar. Israel vill genom det här kriget visa att hotet mot landets säkerhet och existens består och att det inte finns plats för några amerikanska äventyrligheter. Hamas å sin sida räknar kallt med att Barack Obama kommer att sluta upp bakom Israel och därmed förlora sina möjligheter att vinna förståelse och popularitet för USA i Mellanöstern.

Vi vet naturligtvis inte riktigt vad den nye presidenten till slut vill med Mellanöstern mer än att förmodligen både kunna värna Israel och förändra bilden av USA.

Det kommer att bli svårt nog efter 20 januari. Men då är han åtminstone Förenta Staternas överbefälhavare och innehavare av vad som fortfarande ses som världens mäktigaste ämbete. Till dess är han som "president-elect" bunden till den nuvarande presidenten i en fråga som berör nationens säkerhet och förhållande till främmande makt. Det sista han rimligtvis vill dagarna innan presidentskiftet är att låsa sig till den företrädare som förlorat all respekt i världen.

Då gör han klokt i att hålla tyst.

Kina hoppas på Sveriges ordförandeskap

19 januari 2009

Trots naturkatastrofer och finanskris är de kinesiska ledarna nöjda med 2008. Kinas storpolitiska och världsekonomiska betydelse är alltmer oomstridd och olympiaden blev den arrangörs- och tävlingsframgång man hoppats på.

Men kineserna är både besvikna och ordentligt uppretade på Europa och EU.

Det är framför allt den franske presidenten och just avgångne EU-ordföranden Nicolas Sarkozy som är skurken. Under fjolåret hotade Sarkozy både med att bojkotta OS-invigningen och flörtade med Dalai Lama.

Tibet och Taiwan är de känsliga frågorna om man ska umgås med det officiella Kina och att ifrågasätta olympiaden är en förolämpning mot de flesta kineser. Samtidigt har kineser svårt i största allmänhet att känna respekt för och umgås med oförutsägbara, känsluburna hyperaktivister som Sarkozy.

De kinesiska förhoppningarna om att det ska bli bättre med EU under vårens tjeckiska ordförandeskap är små. Däremot hoppas man på hösten och Sverige - ekonomiskt och politiskt hyggligt intressant och med ett tidigt erkännande av folkrepubliken i bagaget – något som historiemedvetna kineser kommer ihåg bättre än vi själva.

Herrar Reinfeldt och Bildt är förhoppningsvis redo för vad som väntar. Det är naturligtvis ett viktigt och hedervärt uppdrag att få ordning på relationerna mellan EU och den växande världsmakten Kina. Men det gäller att samtidigt få med Kina på väntande internationella klimatuppgörelser. Och de mänskliga rättigheter som regeringen så gärna bekänner sig till är väl viktiga också när vi umgås med Kina.

En både orimlig och omoralisk politik

20 januari 2009

Det är skillnad på en politik byggd på rädsla och på en politik byggd på hopp. Det är den avgörande skillnaden mellan George W Bush och Barack Obama. Det är faktiskt inte en kliché att säga att USA denna tisdag den 20 januari tar steget från fruktan till hopp.

George W Bush upprepade in i det sista under sitt TV-sända tal häromdagen sitt mantra om att världen är farlig, USA hotat och att det pågår en kamp mellan ont och gott där det inte finns plats för kompromiss ([se Bushs tal](#)).

Installationsfestligheterna för Barack Obama ropar i stället ut att det finns hopp för ett enat Amerika där var och en kan bidra till förändring ([se Obamas tal](#)). Och det går hem, även om det kanske var väl politiskt korrekt med Bruce Springsteen och Stevie Wonder bredvid varandra på Lincolnmonumentets trappor på söndagseftermiddagen och lätt töntvarning när den evige protestsångaren Pete Seeger från Vietnamkonfliktens 1960-tal nu i flanellofta och

yllemössa men med bibehållet vibrato i stämman ledde allsången i ”This land is your land” inför den tillträdande presidenten och hundratusentals entusiaster.

George W Bush har i mer än sju år byggt sin maktutövning på att underblåsa amerikaners rädsla. Han har delat upp världen i goda och onda nationer och vägrat att tala med sina motståndare. Han har inte sällan byggt politik på felaktiga och till och med lögnaktiga förutsättningar.

Ideologi har fått gå före kunskap. Det har blivit en både orimlig och omoralisk politik.

I längden vill inte människor, allra minst amerikaner, låta ständig rädsla styra vare sig sitt eget liv eller det offentliga. Gränsen mellan det onda och goda går enligt den evangeliska teologi som Bush borde känna bättre, inom varje människa och mycket sällan mellan nationer och politiska rörelser. Svart och vitt är inte ett motsatspar som ger praktiskt politisk ledning, där det i stället gäller att ta sig fram i nyanser av grått.

Förakt för kunskap och avsaknad av nyfikenhet är oförenligt med ledarskap. I allt detta ligger till slut en brist på moral.

Det finns naturligtvis goda skäl att förhålla sig avvaktande till Obamaeforin. Den konkreta politiken har ibland de senaste veckorna smutsat triumfvagnen. Men det finns heller inte anledning att underskatta den underliggande anständigheten i vad som nu sägs från Washington. Människor uppmanas se vad som förenar dem och vad de själva kan åstadkomma av förändring, i stället för att vara rädda. Och det i en tid av krig och allt djupare ekonomisk kris.

Hur det än går i längden för Obama och USA, är det en skillnad. Den oförbätterlige lämnar stan. Låt den rätte komma in.

Anders Mellbourn har varit chefredaktör för Dagens Nyheter och direktör för Utrikespolitiska institutet. Han är kolumnist för Utrikesbloggen.se.